HABITATGE

01

02

03

UNA SEGONA OPORTUNITAT
01 i 03. El Juanjo i la Susana són dos dels habitants de l'immoble del carrer Sant Eloi. 02. El José, veí del barri, és el conserge de l'edifici. MANOLO GARCÍA

D'edifici ocupat a refugi veïnal

Trenta-dues famílies conviuen en un antic edifici ocupat i ara rehabilitat en una experiència inèdita

SELENA SORO
BARCELONA

El José San Juan és el conserge de l'edifici de ciment que s'aixeca al número 2-4 del carrer de Sant Eloi, a la Zona Franca (Barcelona). Ell s'encarrega de la neteja de les zones comunes i de vigilar que tot estigui sota control. És alegre, i molt bromista: "Estic pensant de penjar un cartell que digui «Sóc el conserge, no un psicòleg»", diu. Els veïns que cada dia passen per la seva escala no són els que es troben en qualsevol comunitat. Són una gran família de 44 persones que conviuen als 32 habitatges de les tres plantes de l'edifici, i totes comparteixen un passat ple de dificultats i entrebancs: una malaltia mental, una addicció, una pobresa extrema o una vida passada als carrers.

El setembre passat van entrar a viure en aquest edifici, que, com els seus habitants, també amaga una història peculiar. L'immoble va ser construït per l'Agència de l'Habitatge de Catalunya l'any 2007 perquè hi visquessin joves de menys de 35 anys. Les coses no van anar com l'administració s'esperava i, abans que s'omplissin tots els pisos, alguns van ser ocupats de manera il·legal. Els okupes, molts dels quals delinqüents, van convertir l'edifici en un abocador d'escombraries i van obligar els joves inquilins a marxar. El José San Juan, que viu just a l'edifici del davant, encara recorda les anades i vingudes de la policia, els sorolls, les baralles i la inseguretat al barri. "Hi havia proxenetes, prostitutes i traficants de droga", explica. L'any 2014 l'Agència de l'Habitatge va aconseguir desallotjar tots els ocupants i va començar a rehabilitar l'edifici, que havia quedat totalment destrossat. Ara de la gestió se n'ocupa la Fundació Hàbitat 3, impulsada per la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social, que treballa per donar resposta a les necessitats d'habitatge al país. Fins avui, Hàbitat 3 gestiona 211 habitatges en els quals viuen 640 persones de 189 famílies.

Tornar a dormir

El Juanjo és una de les persones que al setembre va traslladar-se a l'immoble de Sant Eloi. Fins fa poc convivia amb cinc persones més en un pis minúscul, on els sorolls i la falta d'intimitat no el deixaven dormir. També va viure uns mesos al carrer. En aquella època, només volia dormir, menjar i emborratxar-se. "Arriba un moment que no vols responsabilitats, i t'abandones. Hi ha qui no vol deixar el carrer perquè en certa manera és més fàcil: no tens cap obligació ni has de respondre davant de ningú", explica. Ell va canviar d'opinió després de passar uns dies en un alberg. Li donaven menjar, hi feia tallers i cursos, i no el deixaven consumir. "Vaig començar a notar que estava millor, i vaig saber que volia canviar".

Historial
L'edifici del carrer de Sant Eloi va quedar destrossat després de l'ocupació

Perfils
Les persones que hi viuen comparteixen un passat ple de dificultats i entrebancs

El camí no va ser fàcil, però el Juanjo va deixar de beure. "Vaig haver de deixar enrere molts amics. Persones a qui aprecies però amb qui has de tallar perquè no et porten pel bon camí. Fa mal, però ho has de fer", diu. Encara ara ha de lluitar contra els seus dimonis: una addicció al joc que arrossega des que és jove i que, per l'ansietat que li provoca, el fa fumar compulsivament. "Em desperto a les 2 o les 4 de la matinada perquè necessito fumar, però és que abans ni dormia", explica. Ara que té un pis per a ell sol se sent més tranquil i amb forces per millorar dia a dia: "Sóc una persona solitària, jo, però sé que la soledat no és bona. Ara vaig a prendre un cafè o surto a fer un volt amb els meus companys del casal, i cada dia intento fumar menys". La relació amb la seva família també ha millorat i la seva germana el pot visitar al pis només per xerrar, i no per cuidar-lo. "M'agradaria poder disfrutar una mica de la vida algun dia", conclou, amb un mig somriure tímid.

Just a tocar del seu pis hi viu la Susana, que, com ell, paga un lloguer social a l'immoble de Sant Eloi amb l'acompanyament de la Fundació Salut i Comunitat, una de les associacions que participen en aquesta experiència. Ella va traslladar-se a un pis col·lectiu després que li diagnostiquessin una malaltia mental i hagués de marxar de casa de la seva mare, també malalta. "No em deixaven cuidar-la, així que vaig haver de marxar", diu. Després de viure uns mesos envoltada de sorolls nit i dia, sense cap intimitat, va traslladar-se a Sant Eloi, on va poder recuperar l'estabilitat que necessitava. Pocs mesos després de viure-hi va trobar feina, i fa uns dies li van trucar per comunicar-li que li renovaven el contracte. Ho explica amb un somriure de felicitat i incredulitat, mentre ofereix als visitants una mica del conill que prepara.

Un abans i un després en la vida d'una persona

La Fundació Hàbitat 3 va presentar ahir el projecte de l'Edifici de Sant Eloi 2-4, al barri de la Marina. En la presentació hi van participar la presidenta de la fundació, Carme Trilla, i el secretari d'Habitatge de la Generalitat de Catalunya, Carles Sala. Trilla va celebrar l'èxit del projecte, inèdit a Catalunya i que fins ara ha aconseguit canviar la qualitat de vida dels seus habitants: "Disposar d'un habitatge individual i comptar amb el seguiment tècnic i social necessari és clau per al desenvolupament de les persones vulnerables que viuen a Sant Eloi", va assenyalar.